

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 8 vinarjev,

zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglašni se računajo na milimetre v širini ene kolone. Črna oglašna trgovina in obrtniki . . . mm po 10 v. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglašni denarnih za-

vovod mm po 20 v. Oglašni v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Mali oglašni po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglašje sprejema inšeriatni oddelček „Edinosti“. Naravnost in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“ — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšeriatni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštahranilnični račun št. 811.652.

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nežankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik koncesije lista „Edinosti“ — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 31.20 Za pol leta 15.60 Za tri mesece 7.80 Za nedeljsko izdajo za celo leto 6.20 Za pol leta 3.60

Czerninove ekspozice v vnanjem odseku ogrske delegacije.

Grof Czernin o ameriški vojni napovedi in njenih posledicah, o stališču monarhije napram beslu „unio-odločujoče narave“, o mirovni pravnici, o evropskih vstani in civilnih miru.

VNANJSI ODESK OGRSKE DELEGACIJE.

DUNAJ, 6. (Kor.) Vnanji minister grof Czernin je na seji odseka za vnanje stvari ogrske delegacije izjavil, da je mogoče da nam Amerika napove vojno. Ako se to zgodi, potem kljub temu ne bomo nič obžalovali tega, kar smo storili v preteklosti. Vojna napoved bi bila neprijetna za Avstrijo in Ogrce, nahajajoče se v Ameriki, toda vojnega rezultata ne bo čisto nič izpremenila. Z ozirom na najnovejšo poslanico predsednika Wilsona je konstatiral, da minister veliki napredek v naziranjih predsednika glede notranjega položaja Avstro-Ogrske. Razpravljal je pri tem o geslu samoodločevalne pravice narodov, opozarjal na to, kolikokrat so ententni državniiki tožadeno že menjali pojme; v splošni zmešnjavi se skriva sedaj za to besedo brutalna zahteva entente po nasilni odcepitvi posameznih delov Avstro-Ogrske. Za to besedo se skriva sedaj zahteva, da naj se monarhija odpravi pravici, da bi sama urejevala razmere narodnosti med seboj in napram državi. Gre za zahtevo, da naj se teritorialni obstoj in meddržavne razmere Avstro-Ogrske prepušče voljam, bodisi evropske konference bodisi rlebišča. Vrh tega zahteva ententa samoodločevalno pravico narodov le za svoje nasprotnike. Na vprašanja, v kakem obsegu priznava pravico samoodločbe narodov, je minister odgovoril, da se v okviru svoje kompetence zamore izraziti seveda le v toliko, v kolikor je vprašanje mednarodnega značaja. Pravica države, da razpolaga s svojimi teritorialnim obstojem, je izven dvoma. Istotako je nedvomno, da si kaka tuja država ne more prisvojiti pravice vmešavanja v notranje razmere kake druge države. To so meje za samoodločevalne pravice držav z mednarodnega pogleda. V kolikor se tiče torej medsebojne ureditve narodnosti znotraj posameznih držav, ne obstoja nobeno vrzelo, ampak le notranje-državno vprašanje. Minister odklanja z vsjo odločnostjo vsako zunanje vplivanje na ureditev naših notranjih razmer in istotako tudi vsako umenje, da naj se gotova notranje državna vprašanja rešijo mednarodnim putem. Razmerje obeh držav monarhije stoji na zakonitih temeljih. Želje po kakih izpremenbah je treba rešiti ustavnim putem s sodelovanjem zakonodajnih korporacij, ki garantirajo samoodločevalno pravico narodov v okviru države. Znotraj obeh držav monarhije imajo posamezne narodnosti vsled ustavnih ustanov istotako vse možnosti za ureditev svojih odnošajev. Kake druge možnosti rešitve ne morem priznati.

Govor ministra je bil sprejet z živahnimi

prikazni in njene moči na vrsti, da govori, nemški narod sam, in ako bo ta pripravljen, da imenom naroda sprejme splošno sodbo narodov v tem, kaj naj bo v bodoče podlaga za mednarodne zakone in pogodbe, takrat bomo radevoljno in brez mrmranja plačali polno ceno za mir. Ta cena je popolna, nepristranska pravica vsakemu narodu in za vsak narod. Ta končni dogovor morajo skleniti tako sovrainiki kakor prijatelji. Naša trenutna naloga je, da dobimo vojno. Nič nas ne spravi od tega, dokler je ne izpolnimo. Vsa naša moč, vsa naša pomožna sredstva na ljudel, denarji in surovinih bi bodo posvečena, dokler ne bo izpolnjena. Formul »Brez aneksij, brez kontribucij, brez odškodnin« so mojstri nemške spletarije skrbno izrabili v to, da narode Rusije in vseh drugih držav, katere zamorejo doseči njihovi agenti, prevajajo v nameri, da sklenejo predčasen mir, še predno dobi avtokracija svojo končno lekcijo in narodi sveta pravico, da si sami določajo svojo usodo. Oni, ki hočejo doseči mir pred dosegom tega cilja, priporočam, da naj nastopajo s takimi nasveti kje drugje. Mi ne bomo nič slišati o tem in bomo smatrali vojno za dobljeno šele takrat, ako nam bo nemški narod po poverjenih zastopnikih povedal, da je pripravljen, da sklene dogovor, ki bo temeljil na pravici in na pravi krivici, ki so jih zagrešili njegovi vladarji. Nemci so napravili Belgiji krivico, ki jo je treba popraviti. Razširili so svojo oblast tudi nad druge narode, posebej nad Avstro-Ogrsko, nad dosedaj svobodne balkanske države, nad Turčijo in Azijo, oblast, ki jo morajo zopet opustiti. Vso veliko krivico, ki je bila zagrešena v tej vojni, je treba seveda zopet popraviti, toda ne na stroške Nemčije in njenih zaveznic. Vseled našega vstopa v

vojno je ostalo naše stališče napram končni ureditvi ob sklepa vojne neizpremenjeno. Rekel sem januarja, da imajo narodi ne samo pravico do svobodnega prometa na morju, ampak tudi na zajemni dostop. Mislim nisem takrat samo na male narode, ki potrebujejo naše podpore, ampak tudi na velike narode in sicer tako na naše sedanje sovrainike, kakor tudi na zaveznike. Pravica in enakost je mogoče doseči le za visoko ceno. Mi hočemo, da se ustvarijo trajne podlage za svetovni mir in zato moramo stremeti po njih častno in brez strahu.

WASHINGTON, 6. (Kor.) Obema zbornicama kongresa dne 5. t. m. predložena resolucija pravi: Državni departma izjavlja, da obstoja od danes opoldne med Združenimi državami in Avstro-Ogrsko vojno stanje in da se odreja uporablanje vseh sil armade in mornarice v vojni proti tej državi.

LONDON, 6. (Kor.) »Central News« poročajo iz Washingtona: Resolucija komisije reprezentantske zbornice za vnanje stvari se glasi: Ker je avstro-ogrsko vlada

naprnam vladi in narodu Združenih držav s prekinjenjem diplomatskih odnošajev in podpiranjem podvodniške politike Nemčije, s katero je Amerika v vojni, nastopala sovražno, in ker je Avstro-Ogrska svojim zaveznikom dovoljevala vsako podporo za nadaljevanje vojne na suhem in na morju proti vladi in narodu Združenih držav, sprejmeta v kongresu združena senat in reprezentantska zbornica, da obstoja od 5. decembra opoldne med Avstro-Ogrsko in Združenimi državami vojno stanje. Predsednik se pooblašča in pozivlja, da se posluži v boju proti Avstriji in za izvajanje srečnega izida vseh vojaških in pomorskih sil Amerike, kakor tudi vseh pomožnih sredstev, ki jih ima vlada na razpolago.

WASHINGTON, 6. (Kor.) Komisija za vnanje stvari reprezentantske zbornice se je izrekla za vojno napoved Avstro-Ogrski.

WASHINGTON, 6. (Kor.) Wilson je izjavil v kongresu, da je zato priporočil vojno napoved Avstriji, ker je potrebno, da se odpošljejo ameriške čete v Italijo.

Hindenburg in prvi glavni kvartirni mojster Ludendorff sta prispevala v svrhu konferiranja s kancelarjem grofom Hertlingom danes v Berlinu.

Zmaga boljševikov pri volitvah za ustavodajno skupščino.

PETROGRAD, 6. (Kor.) Brzojavna agentura poroča, da se smatra rezultat volitev za ustavodajno skupščino kot zmaga obeh skrajnih sil, Boljševiki smatrajo zmago za nekaj plebsičt revolucionarnih mas, ki izraža zaupnico stranki, ki je izvajala zmago.

Lloyd George zbolel.

LONDON, 6. (Kor.) Lloyd George se je lahko prehladil. Zato je bil banket, na katerem je hotel podati važne izjave na Landsdownova pisma in o vojnih ciljih zaveznicov, odložen za teden dni.

Z Dunaja.

(Od našega posebnega poročevalca.)

5. decembra 1917.

Za slovenske narodne barve.

V današnji seji poslanske zbornice sta podala poslanca dr. Ravnikar, dr. Rybář in tovariši na ministra za notranje stvari naslednje vprašanje:

Solska družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima že mnogo let v svoji zalogi in razpečava vžgalce, ki imajo v belo-modro-rdečem polju napis: »Mal poloz dr. domu na altar!« — Te vžgalice z etiketo vred izdeluje »Oesterr. Zündhölzchen Verkaufsgesellschaft« v svoji tovarni v Sušici na Češkem. — Dne 4. maja 1915. pa je dunajski zalogi imenovana Verkaufsgesellschaft c. kr. oblast na Dunaju (policijska ali namestništvu) prepovedala rabo etikete v belo-modro-rdeči barvi. Ljubljanski zalagatelj vžgalic pa je prejel dopis od Verkaufsgesellschaft dne 20. sept. 1915., v katerem pravi, da ji je tovarna v Sušici pravkar telefonično sporočila, da je prišel tega jutra v tovarno odposlanec c. kr. okr. glavarstva v Sušici, ki je tovarniškemu vodstvu predložil ukaz c. kr. namestništva v Pragi od 13. nov. 1915. št. 39913, s katerim se tovarni prepoveduje raba Ciril-Metodovih etiket. Na ugovor, da je ministrstvo za notranje stvari dovolilo Ciril-Metodovi družbi rabo teh etiket, je komisar odgovoril, da se mora tovarna brezpogojno ravnati po ukaz c. kr. namestništva v Pragi. Tovarna se je morala ukloniti, enako C. M. družba, ako je hotela za bodoče dobivati vžgalice. Etiketo je dala izpremeniti v enobarvno modro polje.

Kakor rečeno, je prejšnja etiketa Ciril-Metodove družbe v rabi že mnogo let, je od oblasti dovoljena in izrecno pripoznana. Barve belo-modro-rdeča so deželne barve kranjske; razen tega jih od l. 1848 narod slovenski pripozna kot svoje narodne barve, ki so sicer že 3 in pol stoletja splošno v rabi. Rabimo jih na grbih, praporjih in zastavah, pri vsaki priliki, ne da bi jih bila kdaj doletela kaka oblastna prepoved. Kaka prepoved bi bila nesmiselna in nerazumljiva, kajti, ki je dovoljeno drugim narodom, sme biti tudi slovenskemu. Vzlic temu pa c. kr. oblasti prepovedujejo rabo slovenske trobojnice, na Stajerskem in Koroškem smenajo c. kr. orožniki zastave v slovenskih barvah.

Podpisani posl. vprašajo:

1.) Ali je Nj. E. pripravljena poučiti se o tej stvari in nam pojasniti, katere oblasti so izdale omenjene prepovedi, in s katerimi razlogi jih utemeljuje?

2.) Ali je Nj. E. voljna ukreniti, da bodo razveljavljene vse prepovedi glede na rabo slovenske trobojnice?

3.) Ali hoče Nj. E. ukreniti, da se razveljavi ukaz c. kr. namestništva v Pragi z dne 13. sept. 1915. št. 39913, s katerim se tovarni v Sušici prepoveduje izdelovanje in raba etiket na vžgalicah C. M. družbe v belo-modro-rdeči barvi?

Na Dunaju, 5. dec. 1917.

Nagodba z Ogrsko.

Tretji dan že se vleče razprava o nagodbi z Ogrsko. Nastopila je cela vrsta odličnih govornikov, med katerimi najodločnejši vladni pristasi niso vedeli povedati nič lepega o nagodbi in o — zvezi z Madžari.

Včeraj pod noč je govoril tudi slovenski poslanec dr. Verstovšek, ki je s perečo satiro žigosal razmere na Ogrskem, kako skrbje Madžari le za se in kako se vedejo madžarski vojaki v naših domačih krajih, kamor prihajajo.

Slovenski je govoril spočetka: »Razprava, ki se vrši te dni, je velevažno posvetovanje o nagodbi dežel ogrske krone, torej dežel, v katerih biva čez 60 odstotkov Nemadjarov. Nagodba pa se sklepa potom Madjarov, po ovinku tudi s Hrvat-sko, našo najbližjo sestro, s katero želimo biti združeni vsi Jugoslovani tostranske polovice, ne po madžarski pogodbi, ampak tesno spojeni v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru. Kljub temu, da v deželah ogrske krone biva 60 odstotkov Nemadjarov, da je priključena Ogrski vsa Hrvatsa in Slavonija, sklepajo to pogodbo vedno le Madžari. Zato je ta pogodba ne nim v prid. Naš narod slovenski je imel od Madžarov le najslabši vtis. On je želel od nekdanj, da bi bili vsi Slovani docela ločeni od teh hunskih ljudi. Obzljajem vsakogar, ki mora živeti v madžarski državi. Slovenski Prekmurci so dali Madžarom svo kmetijsko kulturo, sami pa nimajo ne šol, ne drugega pouka v svojem lepem starodavnem panonskem jeziku, ki ga morejo v urad h svoje »svobodoljubne« države uporabljati samo potom tolmacha. Tako izgleda ona samoodloča narodov na Ogrskem, ki jo je hvalisal svoj čas Tisza. Ob teh žalostnih narodnih razmerah to-in onostranskih Slovanov si je upal tudi tu pred kratkim ministrski predsednik pl. Seidler trditi, da so podani vsi pogoji, da zamorejo vsi narodi sodelovati pri državnem ustroju!

Naši bratje Slovenci na Ogrskem, ki jih je 200.000, nimajo nobenega zastopnika, ki bi branil njih težnje; kvečjemu se drzne govoriti v njihovem imenu renegat Wlastisl. Odločno protestujemo še enkrat, da bi se drznili krogi avstrijskih in ogrskih državnikov zlorabljati take velike ideale, kakor je samoodloča narodov. Tolmačenje naših zahtev od strani teh krogov v smislu, kakor se je to godilo do sedaj, je izjizvanje prve vrste, ki najde v ljudstvu naiodločnejši odpor. (Bravo! Tako je!)

Nadaljevalje nemški je omenjal znano petkovo izjavo treh slovenskih parlamentarnih strank o popačenju cirkularne note ruske vlade in je rekel, da nas plitki napadi v »Reichspost« puščajo popolnoma hladne, a na uvodnik »Fremdenblatt« je treba odgovoriti. Zavračal je nazor, da bi bila izvedba slovenskih deklaracij nezdružljiva z obstankom države. Nasproti temu je omenjal, da so bili in so za tako federativno vzgradbo države krogi, ki so bolj poklicani zastopniki avstrijske misli, nego p'sec članka v »Fremdenblattu«.

Nato je omenjal, kako celo na Hrvatskem zatirajo vsak svobodnejši pojav in so dan poprej petlačili celo izjavo poslanca Starčevićanske in samostalne srbske stranke, v kateri pozdravljajo o priliki pogajanj za premirje načela o — samoodločbi in zahtevajo samostojno državo Hrvatov, Srbov in Slovencev. Podpisanih je 12 poslancev.

Nato je slikal, kako so Madžari delali ogromne kupčije od začetka vojne in kako nas izgladjujejo. Ne smemo pa pozabiti, da so Madžari med vojno spravili na stotine voz moše skozi Svico v sovražne države. Pri nas pa lakota. Iz tega se razvija sovražstvo do Madjarov. — Govoril je o Nemcih, ki se bratijo z Madžari, da si se ločijo ti ločijo od Avstrije! — Govoril je o krivični kvoti 36/4 proti 63/6, dasi je prebivalstvo v razmerju 43 proti 57. — Govoril je o službenem jeziku. Na Ogrskem gre vse eno vse v red v klub madžarskemu poveljevalnemu jeziku. Enotnost vojske zaradi tega ni nič trpela. — Nato je slikal, kako so se madžarski vojaki vedli v Srbiji in pri nas na Goriskem. Zal, da tega ne moremo podati. Morda pozneje.

Prati preziranjju slovenskega prebivalstva v Gorici.

Poslanec dr. Rybář in tov. so naslovili na njega ekscelenco gospoda ministrskega predsednika sledeče vprašanje:

Že revizija ljudskega štetja v Gorici je pokazala, da sta si slovenski in italijanski življenj v Gorici po številu skoro enaka, dasi vsled znanih razmer ni bilo ob reviziji več možno ugotoviti vseh mahinacij popisovalnih kom-sarjev na mestnem magistratu.

Zdaj pa, ko se ljudstvo vrača v Gorico, je poznavalec razmer znano, da je tam velika večina, da, skoro vseskozi slovensko ljudstvo, ki je politelo v ljubljeno domaćijo, ki si jo hoče vsaj za silo urediti s svojimi pridnimi rokami ter si ustvariti nove življenske pogoje.

Toda tamošnji vladni komisar, ki vodi magistratne posle, se vede tako, kakor da ima voditi čisto italijansko mesto. Kakor

vojni je ostalo naše stališče napram končni ureditvi ob sklepa vojne neizpremenjeno. Rekel sem januarja, da imajo narodi ne samo pravico do svobodnega prometa na morju, ampak tudi na zajemni dostop. Mislim nisem takrat samo na male narode, ki potrebujejo naše podpore, ampak tudi na velike narode in sicer tako na naše sedanje sovrainike, kakor tudi na zaveznike. Pravica in enakost je mogoče doseči le za visoko ceno. Mi hočemo, da se ustvarijo trajne podlage za svetovni mir in zato moramo stremeti po njih častno in brez strahu.

WASHINGTON, 6. (Kor.) Obema zbornicama kongresa dne 5. t. m. predložena resolucija pravi: Državni departma izjavlja, da obstoja od danes opoldne med Združenimi državami in Avstro-Ogrsko vojno stanje in da se odreja uporablanje vseh sil armade in mornarice v vojni proti tej državi.

LONDON, 6. (Kor.) »Central News« poročajo iz Washingtona: Resolucija komisije reprezentantske zbornice za vnanje stvari se glasi: Ker je avstro-ogrsko vlada

naprnam vladi in narodu Združenih držav s prekinjenjem diplomatskih odnošajev in podpiranjem podvodniške politike Nemčije, s katero je Amerika v vojni, nastopala sovražno, in ker je Avstro-Ogrska svojim zaveznikom dovoljevala vsako podporo za nadaljevanje vojne na suhem in na morju proti vladi in narodu Združenih držav, sprejmeta v kongresu združena senat in reprezentantska zbornica, da obstoja od 5. decembra opoldne med Avstro-Ogrsko in Združenimi državami vojno stanje. Predsednik se pooblašča in pozivlja, da se posluži v boju proti Avstriji in za izvajanje srečnega izida vseh vojaških in pomorskih sil Amerike, kakor tudi vseh pomožnih sredstev, ki jih ima vlada na razpolago.

WASHINGTON, 6. (Kor.) Komisija za vnanje stvari reprezentantske zbornice se je izrekla za vojno napoved Avstro-Ogrski.

WASHINGTON, 6. (Kor.) Wilson je izjavil v kongresu, da je zato priporočil vojno napoved Avstriji, ker je potrebno, da se odpošljejo ameriške čete v Italijo.

Hindenburg in prvi glavni kvartirni mojster Ludendorff sta prispevala v svrhu konferiranja s kancelarjem grofom Hertlingom danes v Berlinu.

Zmaga boljševikov pri volitvah za ustavodajno skupščino.

PETROGRAD, 6. (Kor.) Brzojavna agentura poroča, da se smatra rezultat volitev za ustavodajno skupščino kot zmaga obeh skrajnih sil, Boljševiki smatrajo zmago za nekaj plebsičt revolucionarnih mas, ki izraža zaupnico stranki, ki je izvajala zmago.

Lloyd George zbolel.

LONDON, 6. (Kor.) Lloyd George se je lahko prehladil. Zato je bil banket, na katerem je hotel podati važne izjave na Landsdownova pisma in o vojnih ciljih zaveznicov, odložen za teden dni.

Z Dunaja.

(Od našega posebnega poročevalca.)

5. decembra 1917.

Za slovenske narodne barve.

V današnji seji poslanske zbornice sta podala poslanca dr. Ravnikar, dr. Rybář in tovariši na ministra za notranje stvari naslednje vprašanje:

Solska družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima že mnogo let v svoji zalogi in razpečava vžgalce, ki imajo v belo-modro-rdečem polju napis: »Mal poloz dr. domu na altar!« — Te vžgalice z etiketo vred izdeluje »Oesterr. Zündhölzchen Verkaufsgesellschaft« v svoji tovarni v Sušici na Češkem. — Dne 4. maja 1915. pa je dunajski zalogi imenovana Verkaufsgesellschaft c. kr. oblast na Dunaju (policijska ali namestništvu) prepovedala rabo etikete v belo-modro-rdeči barvi. Ljubljanski zalagatelj vžgalic pa je prejel dopis od Verkaufsgesellschaft dne 20. sept. 1915., v katerem pravi, da ji je tovarna v Sušici pravkar telefonično sporočila, da je prišel tega jutra v tovarno odposlanec c. kr. okr. glavarstva v Sušici, ki je tovarniškemu vodstvu predložil ukaz c. kr. namestništva v Pragi od 13. nov. 1915. št. 39913, s katerim se tovarni prepoveduje raba Ciril-Metodovih etiket. Na ugovor, da je ministrstvo za notranje stvari dovolilo Ciril-Metodovi družbi rabo teh etiket, je komisar odgovoril, da se mora tovarna brezpogojno ravnati po ukaz c. kr. namestništva v Pragi. Tovarna se je morala ukloniti, enako C. M. družba, ako je hotela za bodoče dobivati vžgalice. Etiketo je dala izpremeniti v enobarvno modro polje.

Kakor rečeno, je prejšnja etiketa Ciril-Metodove družbe v rabi že mnogo let, je od oblasti dovoljena in izrecno pripoznana. Barve belo-modro-rdeča so deželne barve kranjske; razen tega jih od l. 1848 narod slovenski pripozna kot svoje narodne barve, ki so sicer že 3 in pol stoletja splošno v rabi. Rabimo jih na grbih, praporjih in zastavah, pri vsaki priliki, ne da bi jih bila kdaj doletela kaka oblastna prepoved. Kaka prepoved bi bila nesmiselna in nerazumljiva, kajti, ki je dovoljeno drugim narodom, sme biti tudi slovenskemu. Vzlic temu pa c. kr. oblasti prepovedujejo rabo slovenske trobojnice, na Stajerskem in Koroškem smenajo c. kr. orožniki zastave v slovenskih barvah.

Podpisani posl. vprašajo:

1.) Ali je Nj. E. pripravljena poučiti se o tej stvari in nam pojasniti, katere oblasti so izdale omenjene prepovedi, in s katerimi razlogi jih utemeljuje?

2.) Ali je Nj. E. voljna ukreniti, da bodo razveljavljene vse prepovedi glede na rabo slovenske trobojnice?

3.) Ali hoče Nj. E. ukreniti, da se razveljavi ukaz c. kr. namestništva v Pragi z dne 13. sept. 1915. št. 39913, s katerim se tovarni v Sušici prepoveduje izdelovanje in raba etiket na vžgalicah C. M. družbe v belo-modro-rdeči barvi?

Na Dunaju, 5. dec. 1917.

Nagodba z Ogrsko.

Tretji dan že se vleče razprava o nagodbi z Ogrsko. Nastopila je cela vrsta odličnih govornikov, med katerimi najodločnejši vladni pristasi niso vedeli povedati nič lepega o nagodbi in o — zvezi z Madžari.

Včeraj pod noč je govoril tudi slovenski poslanec dr. Verstovšek, ki je s perečo satiro žigosal razmere na Ogrskem, kako skrbje Madžari le za se in kako se vedejo madžarski vojaki v naših domačih krajih, kamor prihajajo.

Slovenski je govoril spočetka: »Razprava, ki se vrši te dni, je velevažno posvetovanje o nagodbi dežel ogrske krone, torej dežel, v katerih biva čez 60 odstotkov Nemadjarov. Nagodba pa se sklepa potom Madjarov, po ovinku tudi s Hrvat-sko, našo najbližjo sestro, s katero želimo biti združeni vsi Jugoslovani tostranske polovice, ne po madžarski pogodbi, ampak tesno spojeni v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru. Kljub temu, da v deželah ogrske krone biva 60 odstotkov Nemadjarov, da je priključena Ogrski vsa Hrvatsa in Slavonija, sklepajo to pogodbo vedno le Madžari. Zato je ta pogodba ne nim v prid. Naš narod slovenski je imel od Madžarov le najslabši vtis. On je želel od nekdanj, da bi bili vsi Slovani docela ločeni od teh hunskih ljudi. Obzljajem vsakogar, ki mora živeti v madžarski državi. Slovenski Prekmurci so dali Madžarom svo kmetijsko kulturo, sami pa nimajo ne šol, ne drugega pouka v svojem lepem starodavnem panonskem jeziku, ki ga morejo v urad h svoje »svobodoljubne« države uporabljati samo potom tolmacha. Tako izgleda ona samoodloča narodov na Ogrskem, ki jo je hvalisal svoj čas Tisza. Ob teh žalostnih narodnih razmerah to-in onostranskih Slovanov si je upal tudi tu pred kratkim ministrski predsednik pl. Seidler trditi, da so podani vsi pogoji, da zamorejo vsi narodi sodelovati pri državnem ustroju!

Naši bratje Slovenci na Ogrskem, ki jih je 200.000, nimajo nobenega zastopnika, ki bi branil njih težnje; kvečjemu se drzne govoriti v njihovem imenu renegat Wlastisl. Odločno protestujemo še enkrat, da bi se drznili krogi avstrijskih in ogrskih državnikov zlorabljati take velike ideale, kakor je samoodloča narodov. Tolmačenje naših zahtev od strani teh krogov v smislu, kakor se je to godilo do sedaj, je izjizvanje prve vrste, ki najde v ljudstvu naiodločnejši odpor. (Bravo! Tako je!)

Nadaljevalje nemški je omenjal znano petkovo izjavo treh slovenskih parlamentarnih strank o popačenju cirkularne note ruske vlade in je rekel, da nas plitki napadi v »Reichspost« puščajo popolnoma hladne, a na uvodnik »Fremdenblatt« je treba odgovoriti. Zavračal je nazor, da bi bila izvedba slovenskih deklaracij nezdružljiva z obstankom države. Nasproti temu je omenjal, da so bili in so za tako federativno vzgradbo države krogi, ki so bolj poklicani zastopniki avstrijske misli, nego p'sec članka v »Fremdenblattu«.

Nato je omenjal, kako celo na Hrvatskem zatirajo vsak svobodnejši pojav in so dan poprej petlačili celo izjavo poslanca Starčevićanske in samostalne srbske stranke, v kateri pozdravljajo o priliki pogajanj za premirje načela o — samoodločbi in zahtevajo samostojno državo Hrvatov, Srbov in Slovencev. Podpisanih je 12 poslancev.

Nato je slikal, kako so Madžari delali ogromne kupčije od začetka vojne in kako nas izgladjujejo. Ne smemo pa pozabiti, da so Madžari med vojno spravili na stotine voz moše skozi Svico v sovražne države. Pri nas pa lakota. Iz tega se razvija sovražstvo do Madjarov. — Govoril je o Nemcih, ki se bratijo z Madžari, da si se ločijo ti ločijo od Avstrije! — Govoril je o krivični kvoti 36/4 proti 63/6, dasi je prebivalstvo v razmerju 43 proti 57. — Govoril je o službenem jeziku. Na Ogrskem gre vse eno vse v red v klub madžarskemu poveljevalnemu jeziku. Enotnost vojske zaradi tega ni nič trpela. — Nato je slikal, kako so se madžarski vojaki vedli v Srbiji in pri nas na Goriskem. Zal, da tega ne moremo podati. Morda pozneje.

Prati preziranjju slovenskega prebivalstva v Gorici.

Poslanec dr. Rybář in tov. so naslovili na njega ekscelenco gospoda ministrskega predsednika sledeče vprašanje:

Že revizija ljudskega štetja v Gorici je pokazala, da sta si slovenski in italijanski življenj v Gorici po številu skoro enaka, dasi vsled znanih razmer ni bilo ob reviziji več možno ugotoviti vseh mahinacij popisovalnih kom-sarjev na mestnem magistratu.

Zdaj pa, ko se ljudstvo vrača v Gorico, je poznavalec razmer znano, da je tam velika večina, da, skoro vseskozi slovensko ljudstvo, ki je politelo v ljubljeno domaćijo, ki si jo hoče vsaj za silo urediti s svojimi pridnimi rokami ter si ustvariti nove življenske pogoje.

Toda tamošnji vladni komisar, ki vodi magistratne posle, se vede tako, kakor da ima voditi čisto italijansko mesto. Kakor

je poprej vedno in dosledno magistrat preziral slovensko prebivalstvo, tako dela tudi on, kar Slovence neizmerno draži, razburja in žali.

Pred nekaj dnevi pa je tudi c. in kr. armadno poveljstvo izdalo razglas, da se morajo vsi moški od 16. leta naprej zgledati pri etapnem štacijskem poveljstvu, kjer dobe svoje legitimacije. Dasi je tam brez dvoma takih oseb, ki se jih tiče ta razglas, nad tri četrtine slovenske narodnosti, vendar je sestavljen v furlanskem, nemškem in italijanskem jeziku, — v slovenskem pa ne.

Nemščina na Goriškem ni in ne bo nikdar deželni jezik, in danes ni v Gorici morda niti enega Nemca, ki bi se ga ta razglas dotikal; vendar je armadno poveljstvo čutilo potrebo, izdati ga tudi v nemškem jeziku. A za peščico Italijanov je izdalo razglas poleg v italijanskem jeziku še v furlanskem narečju.

Ker doslej furlanščina ni imela nikjer zavetja, ker so bile doslej povsod le italijanske šole, je praktična vrednost furlanščine razglasov zelo problematične vrednosti. — In vendar je armadno vodstvo čutilo potrebo, postreči celo Furlanov in njihovim starodavnim narečju; slovensko večino je pa žaljivo prezrl.

V Trstu izhajajoči slovenski dnevnik "Edinost" je dodal tej vesti naslednje pripombe:

"Samo za slovenski jezik, za jezik večine prebivalstva v deželi ni prostora. Tudi se ne pripoznava! Gorica velja tudi nadalje kot italijansko mesto s privilegiji za nemški jezik; Slovencev pa ne vidijo, jih ne priznavajo; za njihov jezik ni mesta v uradnih razglasih! Potem pa se čudijo in morda tudi zgražajo nad drznostjo Italijanov, ki se oglašajo s svojimi aspiracijami na to deželo, sklicujejo se na narodni princip, na narodnostno prebivalstvo. Celo mora strniti, ker ne more razumeti take državniške modrosti v časih, ko se toliko govori o pravičnosti do vseh narodov in o praviici samoodločbe."

Z ozirom na vse to vprašamo:

1. Ali hoče Njegova ekselencija kot še celokupne vlade poskrbeti za to, da vsa resorptna ministrstva ukrepanje vse po potrebo v svrhu izvrševanja popolne in rodne enakopravnosti pri vseh državnih uradih in na goriškem magistratu?
2. Ali hoče storiti pri c. in kr. vojnem ministrstvu in armadnem poveljstvu pri merne korake v ta namen, da bodo tudi vojaške oblasti upoštevale jezik večine deželnega prebivalstva?

Čejeva bdi Litva?

Dunaj, 5. dec. 1917.

Poljski državni poslanec vitez pl. Halle je razdelil te dni v poslanski zbornici nekakšno tiskano brošuro z naslovom: "Zur Lösung der litauischen Frage".

Med Nemci je zbudila precej jeze, kajti razkrinjala je nemško gospodstvo v te deželi, ki jo Poljaki zahtevajo za svoj Veliko Poljsko. Nemci pa jo hočejo pri družiti k svoji državi.

V uvodu pravi, da litavska vojna uprava zahteva domače poljsko prebivalstvo in podpira drugorodne Litvece, da bi ustvarila proti Poljakom naperjeno etnografsko celoto Litvo, ki naj bi se združila z nemško državo v ožjo zvezo ter tako ogrozila najvitalnejše interese Poljske; vse kaže, da hočejo z Litvo zavirati razvoj poljske države proti severu in vzhodu kar bi na sploh motilo in oviralo daljni državni razvoj poljske države.

Te okoliščine, pravi pisatelj, nalagajo nam Poljakom največjo pozornost, da jasno izpovedamo, da poljski narod ne more nikdar odobriti take vojne politike svojih zastopnikov, ki bi nasprotovale življenjskim interesom poljskega naroda.

Pisatelj nam podaja v kratkih črtah dokaze, kako je Litva skozi celih 5 stoletij delila zgodovinsko usodo Poljske. Že v 14. stoletju je bila Litva s Poljsko združena in se je borila enako proti Turkom kakor Moskalom. Leta 1385. je litvski veliki knez Vladimir Jagiello zasedel prestol Piastov in izdal listino največjega političnega pomena, s katero je ob pritrditvi svojih bratov litavske pokrajine na večne čase združil s poljsko krono. V 15. in 16. stoletju je ostala Litva vedno zvesta ob boku Poljske, dasi so skušali od zapada zacetiti med obema deželama spore in separatistične težnje. Ponovno je bilo dokumentovano edinstvo interesov in popolna enakopravnost obeh dežel; tako 1. 1401. z unijo v Vilno, ko je bilo litavsko ljudstvo po svojih plemičih prvič prepuščeno k neodločevanju, drugič z unijo v Horodlo leta 1413., ko se je poljsko plemstvo pobratilo z litvskimi bojarji, in tretjič z unijo v Lublinu leta 1569. Končni akt združenja obeh držav se je izvršil 1. 1791., ko je konstitucija 3. maja pripoznala eno samo državo.

POPLISTEV

Slovenska strast.

Roman. Francoski pisatelj Daniel Lesueur.

Njeni pristihi so iskali gumba na igli in potem potegnili iglo iz las. Toda ta gumb, malina, vsa posuta z demani, je bil gotovo dragocenost, ki bi ga v pariški družbi mogla nositi edino le omožena žena. Ti briljanti so zato tako zelo razburjali Huberta, da se je ves tresel.

— Ali sem se vendar zmotil? Ali morda vendar ni njegova hči? — se je vpraševal, motreč grofa Miranovega.

Stari gospod se je obrnil s svojim obrazom k svoji spremljevalki. To vzbudeno čelo je kazalo neupogljivo voljo in pogled je bil predirljiv. V salonsko vodovodje do Carlone je Hubert imenoval ta pogled

Koncem 18. veka je delila Litva žalostno usodo Poljske. Vse boje za svobodo sta vodili obe deželi v bratski slogi. Največji junak poljski 18. stoletja je bil Litvin Kosciuszko. Dunajski kongres je večidel velike vojvodine Varšavske prepustil kot poljsko kraljestvo carju Aleksandru I., ki je zagotovil, da pridruži tej Poljski tudi še ostale zemlje poljske, ki jih je pri tretji delitvi dobila Rusija.

Za njegove vlade je vzcvetelo na Litvi novo narodno življenje, kateremu jedro je bilo vseučilišče v Vilni, ki je združevalo najzbojnije poljske učenjake evropske dave in ki se je kulturno visoko odlikovalo. Prav tam je začela v novi svetovni poljska književnost, kateri je stal na čelu Adam Mickiewicz.

Po skrivnostni smrti Aleksandra I. so vršila nasilstva ruske birokracije, ki ni mogla trpeti nobenega drugega svobodnega razvijajočega naroda, in tako je leta 1830. buknil upor proti carizmu. Po neuspešnem koncu te revolucije je prišla ruska vlada sistematično zatirati vse poljsko življenje in gibanje. Leta 1863. so Poljaki zopet zagrabili za orožje in kakor eno so jim stali ob boku Litveci. Tisoči a tisoči najboljših Litvecev je bilo porinjenih, tisoči pregnani v snežene stepe Sibirije, poljski jezik pregnan iz vsega javnega življenja, katoliška cerkev podrejena državni oblasti, uničena cerkev zapuščenca in prisilno združena s pravoslavcem. Zdelo se je, da je zatrito sleherni narodno žitje Poljakov.

Ali ko so ruske vojske zapustile Vilno, e je kmalu kakor požar izpod pepela prižgalo na dan poljsko življenje. V najkrajšem času, še predno je bila uvedena nemška uprava, je nastalo na Litvi stoletje poljskih ljudskih šol. Vilno je dobilo poleg ljudskih tudi več srednjih šol in z vseučiliškimi tečaji je bil postavljen temelj oživljenemu staroslavnemu vseučilišču. In Litva je zahrepenela po novem narodnem življenju in svobodnem razvoju vsakega poljskega naroda. Ali kmalu je doživelo ljudstvo hudo razočaranje.

Na začetku leta 1916. je bilo izvršeno na Litvi ljudsko šefje, ki je pokazalo, da o Poljaki ne le v kulturnem in gospodarskem oziru glavni gospodarji v deželi, marveč da tudi po številu nadkriljujejo stane ljudske sloje. Nemcem ta uspeh ni bil po volji in sledile so odredbe, ki zasledujejo očiten namen, da bi tlačile poljski razvoj, podpirale pa druge rodove in jih asčuvala proti Poljakom. V onem času zdano povelje Oberstvo pravi neprikriveno, da ni v interesu nemške države, ako bi ova poljska država postala premočna.

V tem smislu izdane in izvedene naredbe vojaške uprave so vzbudile globoko gorčico naroda. Razvoju poljskega šolstva so se stavile največje težave na pot, vseučiliški tečaji so bili razpuščeni, poljske upravne oblasti mesta Vilno, ki se ljubovale najhujšemu ruskemu zatiranju, o bile popolnoma odpravljene in nadomeščene z nemškimi, pri čemer je ostalo brez kruha vse uradniško osebje. Večino litvskih veleposredstev so Nemci dali pod risilno upravo, čeprav so bili posestniki avzoči, ne da so jim dali kaj odškodnine z dohodkov; pozneje so jim dovolili merno rento za skromno življenje, ako to posestniki podpisali revers, da sprejmejo to kot dobrovoljen dar vojaške uprave. Gozdove so jim posekali in les izvozili na Nemško. Trgovina in obrt v mestu Vilna sta bila popolnoma potlačena. Tisoči belavcev so ostali brez kruha, izročeni revščini, ki je bila toliko večja, ker so vse poljske pridelnike zaplenili in plačali po cenah, ki so pokrile komaj stroške, nato pa prodajali mestnemu prebivalstvu kruh po tržaških cenah. Dasi ljudje niso imeli nikakih dohodkov, so morali plačevati velike davščine.

Da bi se ta beda pomnožila do neizmernosti, so na dan proklamacije obeh vladarjev centralnih veselil za ustanovitev samostojne poljske države v mestu Vilno se moške od 17.—60. leta brez ozira na poklic obsojili v prisilno delo. Čeprav so o odredbo pozneje omili, je bilo vendar na tisoče Poljakov pridelanih delavskim bataljonom. Slabo obdelani, za največje illo preživljani, nastanjeni v lesenih lopah, pri največjem mrazu, so bili ti reveži osveščeni žalostnemu poginu. Njihove rodbine doma pa so ostale brez podpore. Dobrodelni darovi pa, ki so prihajali poljskemu odboru iz Poznanja in iz Švice, so se deloma prilihi na pravi naslov, večino pa je uprava zaplenila in svojevoljno uporabila. Ko je spomlad 1917. vsled lakote umrljivost v mestu Vilno izredno narasla, in bila posebno otrokom nevarna, je poljski odbor pričel nujno akcijo, da bi otroke spravil iz mesta na deželo; ali upravne oblasti so delale vse možne težave, odredbe so dovoljene, in na stotine lačnih otrok je brez dovoljenja zbežalo iz mesta

in peš nastopilo pot v veliko verst oddaljene kraje. Danes hodi 90% prebivalstva v Vilnu v ljudske kuhinje, kjer dobivajo dnevno 100 gramov kruha in 100 gramov kake zelenjadne juhe.

Ko je padla Riga v nemške roke, je proglasil nemški državni kancelar, da bo treba državnopravno določiti razmere v Kurlandiji in na Litvi. Istočasno je bil sklican kurlandski deželni zbor v Mitavo, litvski pa v Vilno. V kurlandski deželni zbor so poklicali edno le zastopnike veleposredstva in mest ter le malo zastopnikov z dežele, da bi pokazali v deželi, kjer šteje Nemstvo le 6% prebivalstva, nemško lice; v litvski deželni zbor pa so poklicali le zastopnike drugorodnih Litvecev, dasi so ti v veliki manjšini. To jasno kaže, da temeljno različna mera zasleduje posebne politične svrhe. To potrjuje tudi okolnost, da se ugledne Poljake z očitnim poljskimi propagandami zapirli in odpravili iz dežele in da so prepovedali v Vilno sklicano poljsko skupščino, ki naj bi označila svoje stališče nasproti nameravani bodočnosti te dežele. Zato je tudi izstala uradna izjava kake poljske javne skupščine, kakšno stališče zavzemajo Poljaki nasproti nameravani državnopravni uredbi Litve. Sicer pa obstoji v tem pogledu spomenica vseh poljskih frakcij Litve na državnega kancelarja v maju t. l., ki zahteva da se Poljska in Litva v smislu zgodovinske preteklosti združita v eno državo, v kateri sta oba dela enako veljavna in torej vsi rodovi enakopravni. Ako smo razmere na Litvi stvarno pojasnili, nismo storili tega zategadelj, da bi vzbujali moralo sočutje, ali še niti v Evropi kipeče sovraštvo proti Nemstvu; storili smo nasprotno kot prijatelji sporazumljenja obeh sosednjih velikih narodov, ki bosta po vojni počakana, da se mirno razvijeta drug poleg drugega, pa tudi v prepričanju, da je za vzajemno sporazumljenje neobhodno svobodno razpravljanje naroda z narodom in da je treba resnico prosto in brez ovinkov izpovedati.

Nemčija, ki gotovo uvaža svoje interese je pomagala, da bi poleg nje nastala svobodna poljska država; istotako pa se mora v svojem interesu izogniti vsemu, kar bi moglo vzbujati nezaupanje in motiti dobro vero. Najprejnejši interesi Nemčije zahtevajo, da nastane trajno sporazumljenje med narodi, ki bi se mogli trajno in mirno razvijati drug poleg drugega, kar je danes stremiljenje krvaveče Evrope. — Kar se Litve tiče, moramo tu naglasiti, da so b'li najslavnejši velikani poljske književnosti (da imenujemo le Mickiewicza, Syrokomla, pisateljico Orzeszkowa, Sienkiewicza) po večini litvskega pokolenja, in so spajali trdne vezi tega naroda v dobi najhujšega preganjanja, tako, da vsak Poljak obema Litvi enako Poljski z isto ljubeznijo in jo imenuje svojo domovino. Močna Poljska, združena z Litvo, kakor je bila skozi stoletja, bi tvorila naravno zvezo med različnimi kulturami zapada in vzhoda Evrope, bila bi nositelj zapadne kulture proti vzhodu. Litva je le slabo obdelana in bila bi naravno ekspanzivno zemelja za preobljubene pokrajine poljske. Brez teh pokrajin bi postajala Poljska dežela bolj preobljubena, kar bi tudi Nemčiji moglo delati nove težave.

Nade gotovih krogov, da bi s pospeševanjem separatističnih teženj nacionalnih Litvecev koristili nemški prevlad, sloni na popolnem nepoznavanju dejanskih razmer; čeprav večletna propaganda v litvskih krogih, ki je niti la antagonizem proti Poljakom, ni ostala brez uspeha, vendar je ta antagonizem daleč zaostal za bojnostjo pred grozečo nemško nadvlado, pred katero bi dali prednost tudi povrnitvi — ruske nadvlade.

To so glavne misli te zanimive brošure, ki nam v nekoliko drastičnih stavkih podaja živo sliko sedanjih razmer na Litvi in o političnih stremiljenjih večine tamonjega prebivalstva. Da te razmere vplivajo tudi na notranjo avstrijsko politiko, je naravno, in "Edinost" je imela že čisto priliko naglašati, da nemška uprava v poljskih deželah napravlja Avstriji velikih in čisto nepremostljivih težav.

Razne politične vesti.

Narodi zahtevajo svojo pravico! Pod tem naslovom je priobčila "Arbeiter Zeitung" v svojem izdanju od 4. decembra znamenit članek, ki se hvalevredno zavzemlje za pravico narodov k samoodločbi. V debati v poslanski zbornici o skromnem podaljšanju sedanjega gospodarskega razmerja do Ogrske se je pokazala bolezen državnega telesa tako oistro, da znakov časa ne morejo prezirati tisti, ki morda sicer po svojem poklicu slavijo državni red. Trije narodi zahtevajo pravico do samoodločbe, radi česar zanikujejo to narodnostno državo, ki ne izpolnjuje njih ideala, marveč zahteva od

nosijo demante in hodijo same z doma... Ali glej! Grof vstaja!... Ali že hočeta oditi sedaj?

Mlada Rusinja je morala skoraj tik mimo njega, in od vrste do vrste je sledilo tej slajni kratotič občudovalno šepetanje. Hubertu je bilo srce, kot bi hotelo razbiti prsi, in senca so se mu ovlažila. Začutil je v sebi tako svečanostno razpoloženje, kot bi se nahajal v prazni cerkvi, po kateri done sladki glasovi orgelj.

Na zelo mučen način pa se je potem zavedel resničnosti. Ker se oči niso imele več bavit s čim, se je zopet glasha polastila njegovega sluha; poslušal je. Orkester je igral Saint-Saensov "mrtvaški ples". Bila je skladba, ki jo je Hubert izredno ljubil, in nešteto krat je poslušal tej ironični tvorbi domišljije, temu klopotaču kosti, temu okostju, ovitemu v blaznost predivne melodije.

njih, naj se mu odreko. Da pa četrtemu med slovanskimi narodi (Poljakom) ni treba izražati nikake nezadovoljnosti, je vzrok izključno v tem, ker mu je uresničenje poljskega ideala — odcepljenje od narodnostne države — že ne uresničeno, pa vsaj obljubljeno. Nič ne koristi upiranje proti izpoznanju, da se načelo, po katerem naj se ustanovi prihodnji red Evrope, protivi avstrijskemu redu. Red v obeh narodnostnih državah (monarhije) se mora umakniti redu, v katerem dobi vsak narod svojo samostojnost! Državniki Avstrije žele, naj bi se ne dotikali tega, kar in kakor je, ali, ni še dolgo temu, ko se je slovesno proglasila potreba, da se Avstrija postavi na drugačne podlage. Pisec se sklicuje na prestolni govor z dne 30. maja, ki govori: »Da po nepodnosti prejšnjih let in po političnih izjemnih razmerah vojne ne bo možen blagodejen prehod ustavnega življenja, ne da bi izpolnili ustavno in pravno — pravne podlage vsesкупnega javnega življenja, tako v državi kakor v posameznih kronovinah. V okvirju enotnosti države naj se čim prej ustvarijo predpogoji v zagotovitev nje funkcij in svobodnega narodnega in kulturnega razvoja enakopravnih narodov! — Potem je govoril tudi Clam-Martinic o »potrebi svobodnega narodnega in kulturnega razvoja enakopravnih narodov kot cilju bodočnosti.« — Govorec o narodnih sporih je ministrski predsednik dr. Seidler dne 14. julja razvil svoje ideje, naglašujoč, da se ti spori ne morejo rešiti, kar ustava ne odgovarja specifičnemu svojstvu te države, sestoeče iz različnih narodov. Rešitev tega problema da se mora izvršiti v duhu prestolnega govora — po novi poti! Razmere silijo že dolgo časa k taki rešitvi. Ne more se torej govoriti, da je prerano. — Ali se je — nadaljuje »Arbeiter-Zeitung« — čuditi potentakem, da se sile, nasprotujoče sedanjemu redu — katerega nevdržljivost se tako potrjuje — vedno bolj množijo, tako, da vsi patetični govori, ko bi jih hoteli utišati, ostajajo brezuspešni? Ali, nič se ni poizkusilo, ali storilo, in o »novih poteh« ni nobenega govora več. Kaj se odgovarja na pritiskajočo zahtevo narodov po združenju v enotnosti, in po samostojnosti; na zahtevo, ki živi v vseh narodih? Tudi v nemškem, ki najbolj trpi vsled pomanjkanja te samostojnosti? Kronovinske meje da se morajo respektirati in na državni sestavi ni smeti nič izpreminjati! Kako naj se potem doseže enotnost narodov, ko so kronovinske meje na potu, kako naj se izpolni hrepenenje po samostojnosti, če se more državna sestava hraniti le tako, da briše pravico narodov do svojstvenosti? S prokletstvi se ne daja krotiti silile življenje. »Arbeiter-Zeitung« zaključuje: Stari red, ki pozna le dežele in državo, ne more rešiti problema Avstrije in naložiti narodom, vroče hrepenenjem po višem narodnem idealu, naj mirujejo, in jim zanevedati naj se odreko! Vseščanje novega reda usiljuje čas sam in zato se ne more to vprašanje ne odložiti, ne odkloniti!

L'État c'est moi! Oficijozni »Fremdenblatt« je oistro nastopil proti izjavi slovanskih strank, oziroma proti njihovi zahtevi po praviici samoodločbe narodov. Seveda se je postavil pri tem za plot državnih interesov. Rečena pravica da je pri nas zagotovljena, toda le v okvirju »samohrane države«. Nato odgovarja praška »Union«: »Nikomur ne prihaja na misel, da bi ogrozila samohranost države. Če slovanske stranke zahtevajo neomejeno enako pravico, zahtevajo le, kar naj bi bila država že davno storila ravno v interesu svoje samohrane. Žal pa, da je enaka pravica narodov vkljub državnim temeljnimi zakonom doslej le na papirju. V resnici gospodujejo v Avstriji Nemci, na Ogrskem pa Madjari, in državne oblasti na Dunaju in v Pešti delajo vse, da bi ohranili ta sistem. Za vsak košček svojih zakonitih pravic se morajo nemški narodi desetletja boriti. Na vsakem polju ščiti in varuje državna oblast privilegije in predpravnice Nemcev. Celot tedaj, ko je bila primorana k izvedbi splošne direktne volilne pravice, je napravila to pravico — neenako. To je resnica o postopanju z narodnostmi pri nas: kdor drugače slika razmere, zagreša olepšavanje in predvaja inozemstvu Potemkinove vasi. Ob takih razmerah more govorjenje o praviici samoodločbe narodov Avstrije izzvati le veselost. Ne le pri nas v Avstriji in na Ogrskem, ampak tudi v inozemstvu, kjer že desetletja prav dobro poznajo resnični položaj stvari in so se že davno odvadili, da bi oficijozne slikarje sprejemali za gotov denar. Gospodstvalnost imenovanih narodov je, ki ne dopušča, da bi država odpravila in da se ne razvija pravica samoodločbe narodov. »Fremdenblatt« bi bolje steril, ako bi se obrnil na te kalitelje

Toda nocoj pa se mu je zdel vsa stvar le pregrozna, in domišljija mu je pričarala pred oči ono ogabno fantastično kolo, ki ga predstavlja neki Hogarthov bakrorez, kako se vrtil po temni nočni poljani.

Vse naslednje dopoldne je Hubert iskal po Monte Carlu kakega skupnega znanca, ki bi ga mogel seznaniti z grofom Miranovim.

Od časa do časa je tudi stopil v igralске salone, kjer je naletel na nekatere Parizane, ki so se zelo čudili, da ga vidijo v Monte Carlu, ko so mislili, da se nahaja v Afriki. Delali so se kot bi bili njegovi najboljši prijatelji, in ga niso hoteli več izpustiti.

Le s težavo se je odkril vsiljivec, katerih mu nobeden ni mogel storiti zaželjene usluge.

(D dalje.)

miru, mesto da seda na sodni stol nad narodi, ki so vsikdar dajali državi, kar jej sicer. — Argumentacija praškega lista drži seveda njihov ceterum censeo: kdor je proti njim, je proti državi. Nemški narodi naj le — to je njihova prokleta dolžnost — dajajo državi vse svoje najbolje, metje in kri, ali od države naj ne zahtevajo ničesar! Kajti vse, kar bi hoteli in kar bi moglo skčiti nemške privilegije, je proti državi, ker država so oni — Nemci! Taka je njihova logika, ki si jo usvajajo tudi vladni krogi, kakor je ravno kar potrdil tudi oficijozni »Fremdenblatt«. Tako se sučemo že desetletja v začaranem krogu: ker se ne sme nič zgoditi na škodo države, ki jej je ime — Nemci; ker ti ne boje odnehati niti za las od svojih pravic, od pozicije privilegirancev; ker vse kar zahtevajo Nemci »ogroža državo«; in ker imajo Nemci s pomočjo zistemov moč, da uveljavljajo svojo voljo: ne moremo n'kdar iz kroga tja ven na plano enake pravice, svobode in zadovoljnosti vseh — in ne more država priti do odpravljaj! Vzrok vsega mižerije je v tem, da se Nemci neizprosno drže najkrvivečnega stališča Ludovika XIV.: L'État c'est moi! Država sem — jaz! Dokler gre za tajanje državi, so tudi drugi državljani; da pa gre za prejemanje so le Nemci kar vsa država! Drugi — v kot.

Aproviz-cijne stvari.

GOVEJE MESO.

Jutri, v nedeljo, 9. t. m., se bo prodajala govedina proti predložitvi izkaznice za meso in maslobo, ki se prešepne pod št. 1, in proti izročitvi izkaznice št. 17 serije a, b in c. Na vsako izkaznico št. 17 se bo moglo dobiti ¼ kg mesa. — Prodaja se prične ob 7 zjutraj in naslednjih mesncah: Snigaglia, Barkovlje 41, Bin, Rolan 9, Punter, Greta Zgornja, Bolle, ul. Salita di Greta 13, Trecca, ul. Commerciale 3, Concilia, ul. B. Cellini 1, Stanislawsky, ul. S. Spiridone 10, Visintini, ul. Cavana 22, Fabbro, ul. S. Vito 7, Pasquafini, ul. Mas-similiana 8, Zadnik, P. G. Vico 7, Rocchelli, ul. Piazza Piccola 2, Polacco, ul. Becherie 47 (samo za žide), Levi, ul. Becherie 6, Pasquafini, ul. Marje Tere-zije 43, Zadnik, P. S. Giovanni 6, Plinter, ul. Farneto 9, Fontanel, ul. Amalia 32, Saulich, Kladin-Sv. Alojž 668, Polli, ul. Acquedotto 13, Zwetan, S. Giovanni 506, Penso, ul. Giulia 7, Paganoni, ul. Giulia 18, Malusa, ul. Parini 13, Viezzoli, Barriera 15, Depace, ul. Barriera 26, Carniel, ul. Istituto 22, Polli, ul. Istituto 38, Polacco, ul. Settefontane 44, Ferluga, ul. Meffa 46, Pozzi, ul. Settefontane 1, Jeco, ul. Riantti 5, Pousché, ul. Rivo 38, Culot, ul. Giuliani 23, Cooperative Operaie, ul. S. Marco, Ombavalle, S. Maria M. Zgornja 8, Godina, Skedenj 138, Gatznig, Skedenj 50.

CENA:

Prednji deli s priklado po K 672. kg, zadnji deli s priklado po K 784 kg.

Razdelitev vseh aprov. komisije. Zaupniki okoliških okrajev izven občinskih črte so vabljani na pogovor o razdelitvi vina, aprov. komisije, ki se bo vršil v torek, 11. t. m., ob 9 dop. v pisarni Jana aprov. komisije, dr. Jos. Abrama, ulica Campanile št. 11. I. — Za okraje, ki ne bodo zastopani, se bo smatralo, da ne reflektirajo na vino ter se na njih odpa-dajoča količina razdeli med ostale okraje.

Prodala kuriva.

Ogije, 10 kg na izkaznico, teče izkaznice.

Sv. Jakob: št. 2341—2420 (obrobna št. 3) dne 8. 12., pri F. Rupena, ul. Rigutti 11. (cena 84 v. n. kg).

Drva za kurjavo, 20 kg na izkaznico, Rdeče izkaznice.

Stara mitnica: št. 1746—1995 (obrobna št. 4) dne 8. 12., pri G. Ambrosich, ul. del Toro 14, (cena 36 v. n. kg). — Novo mesto: št. 1—200 (obrobna št. 4) dne 8. 12., pri C. Giroto, ul. Amalia 13, (cena 38 v. n. kg). — Stara mitnica: št. 101—200 (obrobna št. 4) dne 10. 12., pri Ribarich, ul. Media 8 (cena 32 v. n. kg). — Skedenj: št. 280—316 (obrobna št. 4) in št. 1—115 (obrobna št. 5) dne 8. 12., pri G. Saneč, Skedenj 129, (cena 35 v. n. kg).

Premog (koks), 10 kg na izkaznico, Rdeče izkaznice.

Nova mitnica: št. 1996—2095 (obrobna št. 4) dne 10. 12., pri F. Grattoni, ul. L. Ricci 4, (cena 22 v. n. kg). — Stara mitnica: št. 101—190 (obrobna št. 4) dne 10. 12., pri C. Brunello, ul. Fontanone 18, (cena 22 v. n. kg). — Skedenj: št. 116—135 (obrobna št. 5) dne 8. 12., pri R. Saneč, Skedenj 508 (cena 22 v. n. kg). — Roccol: št. 395—400 (obrobna št. 1) št. 395—400 (obrobna št. 2) in št. 73—160 (obrobna št. 3) dne 10. 12., pri G. Schillan, ul. Roccol 730 (cena 22 v. n. kg).

Premog (fosilje), 20 kg na izkaznico, Modre izkaznice.

Nova mitnica: št. 1043—1275 (obrobna št. 8) dne 10. 12., pri F. Grattoni, ul. L. Ricci 4, (cena 13 v. n. kg).

Domače vesti.

Zbiranje trgov ob 4 popoldne. Včerajšnji uradni »Observatore« je objavil namestništveni razglas, ki v smislu naredbe ministrstva za javna dela, izdane 1. septembra 1917., drž. zak. št. 370, določa, da se morajo začasno vsi trgovski in obrtni obrati, kjer se vrši promet z odjemalci v odprtih prostorih, zaprti ob 4

popoldne. Ta odredba ne velja za trgovine s jestvinami in bivalnicami. Kincematografi smejo igrati ob delavnikih od 6 do 10, ob nedeljah in praznikih pa od 3 do 10 zvečer. Prestopki te odredbe se kaznujejo z globo do 20.000 K ali z zapornico do 6 mesecev.

Izdajanje krušnih in živilskih izkaznic za tujece, ki se začasno nastanijo ali so na prehodu v Trstu, izvršuje edino le krušna komisija 7 ul. Lazaretto vecchio 1. Ker ima ta urad tudi izdajanje izkaznic za Tržačane, v njega okrožje spadajoče, je vedno tak naveden, da mora človek izgubiti po več ur, ako sploh dobi tak prvi dan, po kar pride. Ker pa ljudje, ki prihajajo v Trst, nimajo časa, da bi postajali v "filah", bi prosili slavno vodstvo aprovizacijske komisije, da odkaže namesto samo enemu uradu izdajanje omenjenih izkaznic več uradom, ako ni sploh vsem obstoječim krušnim komisijam mogoče poveriti tega posla.

Sleparstva. Prejeli smo: Pred časom je izdala oblast naredbo, s katero so morali vsi trgovci v izloženih oknih svojih trgovin navesti ceno blaga. Da se pa te naredbe malokdo drži, kaže jasno sliko samo na Korzu, kjer ima morda vsaka "retna" trgovina navedene cene, večina pa jih nima. Pa tudi trgovci z navedbo cen imajo tako urejeno, da se ljudstvo na ta ali oni način opehari in oblast ne pride do teh sleparstev. Evo slučajev: Kupoval sem moško srajco. Videl sem razočarane čedne srajce po K 850. Grem in vprašam št. 36. Odgovor: Nimamo malih številk, pač pa od 40 naprej, po 12 in več kron. Ako greš in vprašaš srajco št. 40, je zopet nimajo; imajo pa takrat samo srajce št. 36 do 38, velikih pa ne. S to "spekulacijo" prodaja trgovec samo dražje srajce, do čim onih v izloži sploh ne proda ter jih kaže le za vabo ljudstva. Drug slučaj: Vi-dim ženski mufr in ovratnico z napisom "Garnitura K 52", t. j. vкупно ali dva komada K 52. Vstopim in zahtevam. Kako čudno poskočijo cene: mufr sam stane 52 K, ovratnica pa 84 K. Na vprašanje, zakaj je na ceno tako navedena, se gospodar izgovarja na pomoto. — Tu je torej za polikane čim bolj dovolj dela. Ljudstvo pa opozarjamo, naj samo napravi tem sleparstvom konec in naj plača, kar vidi napisano.

Zastopstvo jugoslovanskih akademikov pri načelniku jugoslovanskega kluba. 3. t. m. je vročilo zastopstvo jugoslovanske akademike mladine načelniku "Jugoslovanskega kluba", dr. Ant. Keročcu spomenico na Jugoslavijo. Načelnik jo je vzbudil sprejel in v odgovoru izjavil sledeče: "Veseli me, da vidim celokupno mladino okrog nas. Sporočite ji, da naš stvar stoji dobro in da se smemo nadejati boljše bodočnosti. Vsi se moramo strinjavati eno čvrsto in neprodno falango in preko tistih, ki vsakalikev v drug tabor in sejo razder, je treba enostavno iti dalje. Izročite mladini še enkrat najsrečnejšo zahvalo in pozdrave."

Za slovenske vojače na Dunaju. Število slovenskih vojakov, ki se nahajajo na Dunaju kot ranjenci, rekonvalescenti ali invalidi, je mnogo večje, kot bi se sodilo. Ti nebi vojski so bili večnoma sami sebi prepusteni ter so le zdaj pa zdaj dobivali kak obisk od malečevitih slovenskih di-jakovnikov, ki so se s požitvalnim trudom brigali zanje. Ko so se v zadnjem času stili med slovensko dunajsko inteligenco poživili, je prišlo tudi to vprašanje na razgovor. Sestavil je se odtok iz zastopnikov vseh stanov, ki ima namen nuditi slovenskim vojakom na Dunaju poleg duševne hrane tudi denarno podporo, jih razvedriti s primernim berilom in z obiski po številnih dunajskih bolnišnicah. Dunajski Slovenci so se z navdušenjem odzvali temu blagemu namenu ter so v kratkem času prispevali lepo svoto, ki se razdeli med najpotrebnejše vojače za božična darila. Odseku predseduje g. gardni podpolkovnik Jernej pl. Andrejka, kot podpredsednik posluha g. zborniški podpredsednik, polkovnik Josip vitez Pogacnik. Odsek hče, ako nađe primeren odziv med rodoljubnim slovenskim občinstvom, razširiti svoje delovanje med vse dunajske vojače, ter stopiti v ožji stik s slovenskim občinstvom za vojne invalide v Ljubljani.

Tatvine na pošti in železnici se množijo tako zelo, da se občinstvo v kratkem ne bo upalo ničesar več pošiljati po pošti in železnici. Znan nam je kričeč slučaj, ki se je zgodil te dni, da so namreč ukradli na železnici vso slano, panceto, sir itd., ki je bila namenjena za aprovizacijo prebivalstva v Sv. Križu. Toda to še vse ni nič proti slučajem, ki se je zgodil na tržaškem kolodvoru sament: kakih 10 vojakov je ulemilo železniški voz, ki je bil poln poštne zavojke, prispelih odzunaj v Trst. Vključ prisotnosti stražnika — tako se pripoveduje — ki se sam ni upal nad vložilce in je iskal pomoči, so izpraznili voz in odnesli vse zavojke. Da se dogajajo take gorostastosti, je mogoče edino le zato, ker pošta uprava ne poskrbi, da bi imela dovolj ljudi na razpolago. Na kolodvoru stoji celih 20 vagonov poštne zavojke, torej gotovo 20 do 30 tisoč kosov. Ves Trst pa dobro ve, da se je v zadnjem času odvezlo tržaški glavni pošti precejšnje število uslužbencev, katere so pošlali tja nekam v Furlanijo, dasiravno tržaška pošta že od začetka vojne, posebno pa od začetka italijanske vojne sem, dela konaj s polovico normalnega števila uslužbencev. Občinstvo se sicer silno pritožuje zaradi nerednosti v poštnem obratu, zaradi zaostajanja pošiljatev, zaradi vedno nezanesljivosti tatvin; toda marsikdo, ki pozna razmere pri pošti, si misli: "Saj je čudno, da ne pokradejo še več!" In res: ljudje delajo kot živine, prostega časa imenda sololi ne poznajo na pošti več, in plačani so pa ti reveži tako slabo, da bi se morali smiliti naravnost pesu na cesti.

Za K 280 ti gara tak revež po 12 in še več ur na dan, a dečki, ki raznašajo brzojavke, pa imajo knežjo plačo — ene cele krone na dan. Saj revše raztrga skoraj za toliko črevčev na dan, in ne vemo, če mu ostane še za kosček kruha. Ravnatelj dvorni svetnik dr. Kamler bi pač malo bolj moral skrbeti za to, da bi tržaška pošta dobila vsaj toliko osebja, da bi se moglo delati. Če pojde tako dalje, bo v kratkem pošta tako zabarikadirana, da se živ krst ne bo mogel ganiti več. Saj se sedaj na dvo-rišču ne več, kam bi stopil, da se cela skladalnica zavojev ne poruši po tebi. In čudno: tam zunaj Trsta pa takorekoč postopa stotine tržaških poštinih uradnikov in uslužbencev, odklopanih z zlatimi in drugačnimi kričji, ob lepih djetah. Ali ne bi bilo bolje, da ti ljudje pridejo iz vojaške in druge tako službe, kjer itak ne zaležejo nič, nazaj v Trst, da bi opravljali tu svojo poštico službo? Mislimo, da je tu le treba nekoliko dobre volje, pa bi šlo, in to tembolj, ker spada tržaško prebivalstvo menda tudi še med avstrijske državljane, ki so vsaj v davnih časih imeli poleg vseh ogromnih bremen dolžnosti tudi še kako pravico. Mi vsaj mislimo tako; gos-pod dvorni svetnik pa morda misli drugače?

Dr. Tuma in jugoslovanska deklaracija. Dr. Tuma piše v "Napreku" o naši deklaraciji: "Čudno je sedaj toliko navdušenje po vseh krajih slovenske domovine za jugoslovansko deklaracijo 30. maja t. l. in osupljivo (!!) je, da se, recimo, naravnost umetno ustvarjeno navdušenje zanaša celo v naše vrste.... Možno bi bilo pa vedno originalen in hoditi svojo pot. Ideja naše deklaracije je tako globoko vkoreninjena v ljudstvo, da je pač nekoliko preirzno, če Tuma trdi, da je navdušenje zanjo samo umetno. Sicer se pa naštaja mož v naravnost presenetljivem soglasju z nemškimi nacionalisti, ki govorijo in pišejo v enakem smislu. Našem boju za narodno osamosvojitve je dr. Tuma s tako pisavo napravil pač zelo slabo uslugo. To smo hoteli pribiti."

Miklavžev večer v Narodnem domu. Kakor že objavljeno, pride danes ob 5 pop. v tržaški Narodni dom, sv. Miklavž za male in velike otroke. Spored, ki ga bo proizvajala šentjakobska Citalnica, obeta nekaj novega, nič takega kot smo bili navajeni pri običajnih Miklavževih nastopih. Poleg sporeda, ki nas tako vabljivo vabi, bomo imeli zavest, da smo storili dobro delo, da smo darovali svoj prispevek v plemenit namen — za božično revno in otrokom C. M. šol. Ženska podružnica C. M. D. se upravičeno nadeja, da bo prostora dverana našega Narodnega doma do zadnjega kotička polna mestnih in okolicijskih rodoljubov, kateri se ob vsaki priliki tako radi odzovejo, ko jih kliče narodna dolžnost, ko gre za našo CM šolo. Ponovili moramo tudi, da morajo otroci biti v spremstvu odraslih, ker drugače jim ni dovoljen vstop. Sedeži od 1—X. vrste z vstopnino vred 2 K. Nadaljni se-žeži 160 K. Stojšče 60 vin.; otroci plačajo polovico.

Promet poštne zavojke o božičnem času 1916. Poštino ravnateljstvo javlja: Radi pomanjkanja uradniškega in služabniškega osebja kakor tudi prevoznih sredstev bo povečani promet s poštini zavojki, ki ga je pričakovati o letošnjem božičnem času, prav posebno otežkočen. Da se zvišanem zahtevam kolikor mogoče ustreže, je treba tudi marljivo sodelovanje občinstva. C. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu se torej obrača do javnosti s prošnjo, da mu pri njegovem stremeljenju, da se zavrti večji del božičnega prometa s poštini zavojki po možnosti že sredi meseca decembra, delanski pomaga ter upošteva sledeče do-ločbe in nasvete, ker bi sicer bila neizogibna zastajanja v prometu, ki bi enako občutno oškodovala stranke in poštne zavod. Predvsem naj si vsak prizadeva, da odda božične zavojke na pošto 6 do 8 dni poprej, kakor je to običajno delal v normalnih razmerah. To velja tudi za zavojke z živili vsake vrste, torej tudi za divjačino v splošnem in posebej za vse na Ogrsko, v Bosno-Hercegovino, Dalmacijo in Črnogoro namenjene pakete. Pri obstoječih težkočah je nemogoče dajati zavojkom z živili kakršnokoli prednost. Zlasti zavojke, naslovljene v velika mesta, je treba predati poprej kakor sicer, ker se v teh krajih dostavitev navadno še bolj zavleče. Ker nadalje zavojkom med vožnjo ne bo mogoče posvečati one pozornosti, kakor se o drugih okolščinah še lahko zahteva, je neizogibno potrebno, da je omet absolutno trpežen in dovolj odpo-

ren. Ravnateljstvo priporoča torej pošilja-teljem, da rabijo za omet v svojo lastno korist po možnosti edino lesene zaboj-ke. Ako pa se vendarle upotrebljajo za omet koši, valovita lepenka ali platno, morajo biti ti ometi prav posebno trpežni. Zavijanje v navaden papir ali škatle iz lepenke (karton) naj se sploh opusti. Za-vitke je na vsak način treba prav krepko prevezati. Pošiljateljem onih predmetov, ki se drugače razpošiljajo z naslovnimi zastavicami brez omota, kakor divjačina in podobno, se nujno svetuje, da predajo o božičnem času tudi take pošiljke v omo-tih, ker se sicer lahko izgubé naslovi. — Sveže meso ali predmeti, kateri puščajó maščobo ali vlago, posebno tudi ribe, se morajo dajati v lesene zabojke ali pa vsaj v koše. Na pošilkah z živimi živalmi in na dotičnih poštinih spremnicah mora biti navedena predodredba pošiljatelja kakor: a) Če se takoj ne sprejme, nazaj! — b) Če se takoj ne sprejme, prodati! — c) Če se takoj ne sprejme, brzojavno obvestiti na moje stroške. — Pošiljke morajo imeti čisto jasen in popoln naslov (bivališče, mestni okraj, cesta, ulica, hišna številka, zadnja pošta). Priporoča se, da se vloží v pošiljke prepis naslova. Zavitek in poština spremnica morata biti popolnoma enako naslovljena. Naslovi se morajo napisati neposredno na omet; če to ni mogoče, se napiše naslov na papir, ki se z vso površino trdno prilepi na omet. Ako se pošilja v koših, vrečah in slično, je treba naslov pritihi na omet, ali pa rabiti naslovne zastavice. Naslovne zastavice morajo biti iz lesa, čvrste lepenke, usnja, pergamenta itd. in pritrjene na pošiljke tako, da ne morejo odpasti ali pa se odtrgati. Pri pošilkah, ki so podvržene užitini in nameni v večja mesta, je treba točno navedi vsebino na poštini spremnici kakor tudi na pošilkah samih, in sicer po kako-vosti in količini (v kilogramih, kosih, litrih itd.). Pri pošilkah s povzajem se mora "povzajem" in "povzajem znesek" označiti tudi na naslovni strani njih samih. Vred-nost navedena v naslovu zavitka in na spremnici brez strugotin in popravkov se mora ujemati v črkah in številkah. Ko-nečno se opozarjajo odpošiljatelji zavit-kov v inozemstvo na obstoječe prepovedi o izvozu blaga. Pripominja se, da mora škoda, ki nastane iz tega, da se niso upa-ževali prepovedi, razglašene v državnih zakonikih, trpeti vselej le odpošiljatelj sam. Zatorej je nujno potrebno, da se pred predajo zavitkov za inozemstvo vsak pouči o dotičnih predpisih.

ŽIVNOSTENSKA BANCA
PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Polzaro so vogal ul. Maria Teresa. — Lastna prila.
Dolžna glavica K 100.000.000. — Rez. zadržak K 22.500.000
Izvojuje kulantno vse bančne in menj. listne transakcije.
Uradne ure od 9 1 pop.

MALI OGLASI
so računajo po 4 stot. beseda.
Dolžna tiskane besede se raču-najo enkrat več. — Najmanjša
pristojbina znaša 40 stotink.

Prodajam 2 vola za delo. Informacije v hlevu ulica Commerciale 348 pri kočju u Ljuban Tenze. 1654

Prodaj se molna krava. Pojasnila daje g. K. Karowski v Rojani (za cer kvijo 1655

Izredna prilika. Obirno posetvo na Krasu v najlepši legi se proda takoj. P. sestvo obs. oji iz 12 delih nepremičn.: 1. s. abve. klet, hlevi 1 gospodarska hiša z dvema nad-trorji, 1 kmetka hiša veliki vinograj, zemlji-šče, sadna drevesa v veliki množini, obširni go-zdovi, skupno 194 ha. — Pojasnila daje Agencija Pollaco v Trstu ulica S. Srdjanione. 156

Urtmar z družice dobi stanovanje in vobro slu. bo. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti 165

Zakije kupujem v vsaki množini, Fran. B. bié ulica Molnograda št. 21. 1655

Učiteljica nauči govoriti nemško in italijansko v treh mesecih Barriera vecchia 1652

Kupi se mahea ročni vozček za p. evazati piv. Ho el Palkan. 1643

Na prodaj je koleclj v dobrem stanju, s o-rnj nov. — Jos p Vran, Toma 3123

Prodaj 10 oliv galice ima za p. odati Kar 1 Šiško 16. 324

Prodaj prv. vrstno novo vilo o zmernih ce-nah Hotel Balkan. 1642

Krasova dva za kurjavo kratka in do ga poljubna množina na uem dob se v R. Janu Vran 445. Pertot. 164

Fotograf Anton Jerkić: on uje v svojem ateljeju v Trstu, Via dello Poste št. 10. 407

Sprejme se takoj samostojen
elektromonter
za instalacije elektr. svetla ter hišnega telefona. — Ponudbe na Zavod za tehn. in elektrotehn. naprave VGIJNOVIČ & Cie Ljubljana Dunajska cesta št. 22.

SE JE ČAS! IZRABI ZADNJE DNEVE!
SPOMINJAJ SE SEDMEGA VOJNEGA POSOJILA!

Kaharet-Varietè MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odpri od 8' zvečer naprej!
Ostopenina K 2

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Lastna palača)
ustanovljena leta 1888.
Zavarovanje proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksplozijah.
Zavarovanje steklenih plesal proti razbitju.
Zavarovanja proti tatvini z vlomom.
Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem.
Življenjska zavarovanja v najrazličnejši kombinacijah.

Dolžna glavica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199.625.932-40
Stanje zavarovalne glavice na življenje (31. 12. 1915) K 546.405.949-—
Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branah izplačano na škodah K 872.514.485.
Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in vaznejših krajih Avstro-Ogrske monarhije.

Tudi se je zopet odprla dobroznana trgovina
JOSIP SPEHAR & Comp.
v Trstu, ulica S. Caterina št. 7
VELIKA IZBERA
izgotovljenih o. lak za odrasle in otroke
Suknja, Ranglan in Paletot.
P. N. občinstvo naj si o pravem času preskrbi izkazilo.

C. k. avstr. sklad za vojaške vdove in sirote
Deželna poslovalnica za Trst ul. del Lazaretto vecchio št. 3.

Kaj je vojno zavarovanje?
Podpisovanje vojne posojila brez večje gotovine, ki pomeni najpo-polnejšo zvezo absolutno varne in visoke
HRANILNE VLOGE
ter omogoči izdatno in uzansko preskrbo. — Brez zdravniške preiskave,
C. k. avstr. sklad za vojaške vdove in sirote v Trstu.

Ustanovljeno l. 1893.
Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom
dovoljuje članom p. so. 13 proti poročstvu, zast. vi življenjskih polte, pose-stev, vrednostnih papirjev ali proti zasnambi na službene prejemke.
Vrača se posojila v 7%, 15 ali 22 letih v o. sekah ali pa v o. lujnih dogovorjenih o. rokih.
Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 13, ki daje vsi potrebni pojasniti.
Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obre. tuje po 4% /
Ustaveno Listno prenoženje za 31. koncem leta 1915 5193440 K. — Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15615 deleži. ki reprezentujejo j. mstv. n. glavnice za 60.9853 K

Amerikansko duble-zlato
v zlatarnici in urarnici
A. Jerman, Trst, ul. Barriera vecchia 19
Velika zaloga dolgi in ovratnih verižic, zapestnic, prstanov, uhanov, obeskov za slike, medaljone i t. d.
Vse stvari so po zmernih cenah, izde. a. e. v. najbolj. si. tovarnah. — Srebro in zlato kupujem in menjam.
Pošilja se po povzetju. Ceniki se ne razpošiljajo

Dobroznna urarna in zlatarna
Alojzij Povh
Trst, Piazza Barriera vecchia št. 3
Kupuje zlato, srebro in dragulje po naj-višjih cenah.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
registrovana zadruga z omejenim poročtvom
TRST - Piazza della Caserma št. 2, 1. nad. - TRST
(v lastni hiši) vhod po glavnih stopnicah.
POSJILA DAJE
za vknjžbo 5% /
na menice po 6% /
na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru
HRANILNE VLOGE
sprejema od vsakega, če tudi ni odlo. in obre. tuje po 4% /
Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.
Razni dokl. plačuje zavod sam. — Vloga se lahko po. (m) kroga — ODDAJA
DOKL. E. NARJALNIKE) HRANILNE POSJICE.
Poštne hranilnični rač. — 160004. TELEFON št. 952
ima varnostno celico (safe deposits) za shranjevanje vred-nostnih listov, dokumentov in raznih drugih vrednot. **pepolnoma** v. rno proti ulomu in požaru, urejeno po najvišjem naci. onu ter je oddaja strankam v najem po najni. j. l. cenah.
STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.
Bratne ure: od 9 do 12 pop. in od 3 do 5 pop. Izplačanja vsake delavnice od 1. in 15. vrb

